

NARODNI LIST

Glasilno narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Cek. račun št. 12853
O Cene inseratov po dogovoru. O
Rokopisi se ne vračajo. Reklama-
macije (nezaprte) so poštne proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravništvo „Narodnega Lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 1.25, četrtletno
Din 3.75, polietno Din. 7.50, celoletno
Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnina
se plačuje naprej.

Štev. 8

V Mariboru, v petek 7. julija 1922.

Leto I.

Ne brije norcev iz ljudstva!

Ustava, ki je bila sprejeta pred letom dni, na Vidov dan 1921, določa razdelitev države v oblasti z največ po 800 tisoč prebivalci. Na podlagi te ustavne določbe je — ker narodna skupščina ni v določenem roku sprejela zakona o razdelitvi države! — vlada sprejela in razglasila uredbo, s katero se je razdelitev države v podrobnostih določila. Na podlagi te uredbe se jetudi iz dozdajne Slovenije napravilo, kakor je to našim čitateljem že znano, dvojje oblasti: mariborska s sedežem v Mariboru in ljubljanska s sedežem v Ljubljani. Važni gospodarski in politični interesi so narekovali to razdelitev, predvsem pa interesi praktičnosti za izvrševanje upravne oblasti. Naša severna pokrajina, zlasti pa Prekmurje, je bila doslej iz Ljubljane dosledno zanemarjena. V Maribor mora v osebi velikega župana priti močna roka, ki bo znala ščititi gospodarske interese prebivalstva ter v zvezi s skupščino, ki se bo kot nekak deželni zbor izvolila za to oblast, storiti vse za gospodarski, kulturni in socialni napredek in razvoj tega ozemlja.

Danes je pokrajinski namestnik za celo Slovenijo g. Ivan Hribar. Mož je prisegel na ustavo in se s tem zavezal, biti njen najvišji čuvar in braniti določbe ustave proti vsakomur. Toda na žalost g. Hribar pozna bolj ko določbe ustave — ne rečemo svoje osebnosti — ampak lokalne ljubljanske interese in se je te dni zopet spozabil tako daleč, da je v nekem beograjskem listu podal izjavo, v kateri naravnost ščuva proti določbam ustave ter proti ustanovitvi dveh oblasti v Sloveniji, s tem torej tudi proti ustanovitvi mariborske oblasti. To je tako nečuvno, da bi v kaki drugi državi moralo neodložno vesti k

Nekaj o naši domovini in politiki.

(Dopis priprostega viničarja od hrvaške meje.)

Vsakemu zavednemu slovenskemu narodnjaku veselo doni slovenska beseda. Kako tudi ne! Pred prevratom je bil vsakdo »windischer Hund«, če si je upal v javnosti slovensko govoriti. Danes pa, ko bi morali še pospeševati naš slovenski jezik in slovensko narečje, moramo žalibog vsepovsodi, nele v mestih in trgih, marveč tudi že na deželi nam toliko zoprno nemščino slišati. Poglejmo si v tem oziru naše Nemce. Če tudi zna slovensko govoriti, od ne bo govoril in bo le svoj jezik rabil v vsakih zadevah. Pri nas Slovenij je to vse drugače. Taki, ki so le kolčkaj v svet pogledali, že mislijo, da se morajo po nemško spakedrati. Pa naj bi še bilo, če bi pravilno govorili. In kdo je temu kriv? Največ taki, ki so prišli iz nemških rudnikov in tovarn. Tudi naše tovarne v Sloveniji so bile brez izjeme skoraj vse v nemških rokah in so se delavci, ki so bili po teh tovarnah in rudnikih zaposleni, z nemščino zastrupljali.

In ravno ti ljudje danes rovarijo proti naši državi in širijo nezadovoljnost med naše ne zadostno poučeno prebivalstvo. Skoro vsak teden imamo čast videti razne agente, ki trosijo sovražstvo med ljudstvom. Hočem navesti nekatere stranke, ki so se začele posluževati najnesramnejših sredstev, da bi ljudstvo na deželi še bolj razdražile

skrajni posledici takšne nefaktosti: K odstopu uradnika, ki hujska proti temu, na kar je prisegel.

Če g. Hribar pravi, da bo mariborska oblast premalo slovenska in da bo protislovenski element dobil v njej preveliko moč, ga vprašamo tu javno, kakor more s to svojo trditvijo spraviti v sklad dejstvo, da je še pred prilično pol letom stavil v Beogradu predlog, naj se napravi za mejo med ljubljansko in mariborsko oblastjo razvodje med Dravo in Savo, po kateri meji bi bil iz mariborske oblasti izločen cel celjski in brežiški politični okraj ter šoštanjski sodni okraj, ki bi vsi bili imeli pripasti Ljubljani? Ako bi bila vlada šla g. Hribarju na lim in bi bila določila takšno mejo, ter izločila iz mariborske oblasti vse te narodno zavedne okraje, potem seveda bi bila mariborska oblast narodno kolikor toliko ogrožena. In isti Hribar, ki je pred pol letom predlagal takšno v narodnem oziru res nevarno mejo, isti Hribar govori danes o narodni ogroženosti mariborske oblasti.

Mož na tako visokem mestu kot je g. Hribar kot pokrajinski namestnik, bi pač moral kazati več resnobe in bi ne smel briti norcev iz našega ljudstva. Človeka, ki pozna tako malo politične resnobe, tako malo političnega takta, ne moremo še dalje mirno gledati na tako važnem mestu. Zato je naša nujna in odločna zahteva, da se uvedba o razdelitvi v oblasti izvrši, da se imenujejo novi veliki župani, ki naj prevzamejo organizacijo oblastne uprave.

Ljudstvo se ne bo pustilo še dalje za norca imeti — najmanjše še od g. Hribarja.

in odtujile od sodelovanja za skupnost naše države. Poglejmo si torej te brezvestneže.

V prvih vrstih teh rovarjev stojijo Radičevci, ki posebno tukaj za hrvaško mejo hujskajo prebivalstvo na upor itd. Za Radičem pride na novo pečeni Novačan s svojo zgubljeno republiko. Ravno tako socialni demokrati, katerih edina želja je, da bi se kmalu zopet z Gradcem združili.

Za rudečkarji pride pa strupena kača klerikalna stranka, ki se je že tako daleč spozabila, da je že začela za svoje umazane namene cerkev izrabljati. No, dober tek gospodi okrog »Straže« in »Slov. Gospodarja«. Namesto da ljudstvo navajate k skupnosti, ljubezni in spoštovanju, jih učite sovraštva, pobijanja nasprotnika in narodne zanižnosti. Kakšen sad bo rodila vaša politična zaslepljenost ali strankina hudobija, se že danes da sklepati in to bo vaša propast. Ko bi bili naši klerikalci v pokojni Avstriji uganjali le del te politične hudobije in hujskarije proti državi, kakor jo vrše danes v mladi Jugoslaviji, kedaj že pred vojno bi bili po vrsti zaprti Korošec in njegovi tovariši po smrdljivih luknjah, kakor se je to med vojno godilo naprednjakom.

Klerikalce hoče optičje posnemati tudi narodnosocialna strančica, samo je razlika v tem, da se bolj sramežljivo in boječje zapikuje. Razni shodi, pri katerih se ljudstvo samo hujska, so že prebivalstvo popolnoma zbegali. Ljudstvo, nepoučeno, nahujskano in zbegano, pa le prerado gre na limanice onim,

ki mu mečejo pesek v oči s tem, da udrihajo po Srbih in jih blatijo. Gotovo je, da tudi vsi Srbi niso dobri in da je tudi med njimi mnogo takih, ki ne zaslužijo našega zaupanja. Ali je pa med nami drugače? Ali smo mi vsi dobri državljani? Odgovor je lahek in ga že otrok, ki abecedo pozna, zna povedati, da je tudi med nami mnogo, mnogo ljublike. Pred drugimi vidimo pezdil, pred nami pa še bruna ne. S tem pa, da del našega naroda zaradi par nepoštenjakov sovražimo, delamo velikansko krivico. Pokažimo pa mi, da smo res pravi Slovenci in dobri jugoslovenski državljani. S hujskanjem in mrzno škodujemo pa sami sebi, ker oviramo razvoj in delovanje naše mlade države Jugoslavije.

Iz naše stranke.

Zbor zaupnikov JDS za ljubljansko oblast se vrši 9. julija ob 9. uri dop, v Ljubljani. Na zboru se izvede strankina oblastna organizacija.

Na nedeljskem shodu JDS v Razvanju je nar. posl. dr. Kukovec ob navzočnosti najodličnejših mož občine obširno in poljudno razpravjal o vseh aktualnih političnih vprašanjih, o bodočem ustroju naše državne uprave, o koristih razdelitve države na oblasti, o krizi v našem zdravstvu, o naših gospodarskih problemih, o invalidnem vprašanju itd. G. dr. Serbec je slikal zborovalcem nepoštenost klerikalne politike, ki hoče biti krščanska, republikanska, komunistična in bogve kakšna še obenem. Izvolil se je pripravljalni odbor za ustanovitev krajevne organizacije demokratske stranke.

Domače vesti.

— Kraljevo kronanje se vrši glasom poročila beograjske »Samouprave« meseca septembra na zelo slovesen način.

o Sokolsko društvo v Konjicah priredi v nedeljo, dne 9. julija javno telovadbo z vrtno veselico ter vabi s tem vse prijatelje Sokolstva k obilni udeležbi.

Lov za gosti na gostijl. Bilo je tam nekje v Slov. goricah majnikovega cveta, ko si vsak rad šopek povije, posebno pa se tisti mesec radi ženini in neveste osvežijo z njim. No pa, da hitro povem: bila je gostija, prav lepa kmetska gostija in sam častiti gospod „tehant“ so poročali baje pri nevesti bolj radi, pri ženinu manje radi, ker ni čisto po njihovem okusu bil odbran-izbran. Pa bi bili gospod „tehant“ strašno radi vse svate povabili na kapljico „dobrega“ in „najbolj dobrega“, pa so se gospod „tehant“ tako prestrašili, da nišo nič povabili niti ne samo na „dobrega“. Pravijo, da je bilo preveč gostov in g. „tehantu“ je število kupic, ki bi jih bilo treba napolniti na zdravje nevesti in ženinu, tako po glavi zabrnelo, da so vse pozabili. Zopet drugi pravijo, da so g. „tehant“ spomin zgubili od straha, ker so zapazili med svati tudi „neizvoljene“ ali kakor bi rekel tudi take, ki se ne stresejo od strahu, kadar „žegnani“ go spodje kihajo; celo „samostojneži“ so bili med svati. No pa naj si je bilo tako ali tako, resnica je, da se je poročna družba pomudila malo v bližnji gostilni kakor je na kmetih navada, da se čimpreje nazdravi ženinu in nevesti. Pa vam

pride farovski pot — sam č. g. „tehant“ so ga goslali — bil je pravi farovski bimbo, pošepeta ženinu in nevesti na uho, odbere za roko vse farovške bimboje, češ vredni so visoke časti, da jih povabijo sam č. g. dekan na kupico vina in odide z njimi v župnišče. Ostali gostje, ugledni možje, med njimi tudi obč. člani g. župan iz Zgornjega Jakobskega dola, sedijo užaljeni, se spogledujejo, čakajo, vstanejo, snamejo pušcelce raz prs, jih položijo pred hčerko neveste-vdove, naj jih vrnejo materi ter grejo vsak proti svojemu domu. Deklica leti v eni sapi k materi v župnišče in pove, kaj se je „strašnega“ zgodilo. Farovski bimboji se vsujejo iz farovža kakor godni škorci iz škatle in pričel se je lov za gosti. Ker so že bili svatje precej razškopljeno oddaljeni, je bilo treba hitrih nog in močne sape. Le nekaj jih je baje že ušlo, druge so odhiteli, jih prosili, rotili, ženske jokale. Užaljeni svatje pa so seveda zabavljali na farovške podrepnike, na č. g. „tehanta“ in celo na „dobrega“ in „najbolj dobrega“. Lov se je posrečil, a slišalo se je, da ne grejo na nobeno gostijo več, ako bonevarnost, da se jim to zopet zgodi, da bi jih farovž povabil na „dobrega“ in „najbolj dobrega“. Ali so bili častiti gospod „tehant“ na gostiji ali pa so bržčas pozabili iti ali če so šli, kako jim je „dišalo“, tega pa mi moj prijatelj iz dotične župnije ni povedal.

— Katoliški shod v Šmarju pri Jelšah so pozdravili Šmarčani s državnimi zastavami. Brez dvoma — dobro znamenje! Najboljši govor je imel sodni predstojnik iz Kozjega, g. Lavrenčič, o katerem gre glas po deželi, da izvaja svoje mišljenje tudi praktično v življenju. Kot takega ga tudi mi zelo spoštujemo. Nekoliko manj so mu bili večeraj hvaležni duhovniki; saj je izvajal: »Naše nesreče niso krivi bratje Srbi, krivi smo si je sami. Naša inteligenca po deželi ljudstvo pohušuje in zapeljuje, mesto da bi ga z dobrim vzgledom vodila na boljšo pot.« Navzoči duhovniki so ga pri teh besedah nekam čudno pogledali. — G. min. Korošec je trdil, da je vera v nevarnosti, da se on in njegovi ne bodo nehali boriti, dokler katoliki ne bodo deležni istih pravic kakor druge veroizpovedi. Poslušalci bi bili radi zvedeli, komu se je radi njegovega verskega prepričanja že zgodila krivica, pa g. minister je ostal dokazov dolžan. Drugi govori pa so bili taki, kakor jih govorita drž. poslanec Žebot in bivši dež. poslanec Ponkovešek Jaka. — Priznati pa moramo, da se je nabralo mnogo ljudstva, vendar so bili samostojneži v velikem številom zastopani. Pogled na žensko večino je g. ministra tako ganil, da je obljubil, da doseže že jutri tudi žensko volilno pravico.

— Strašne slike ruskega kanibalizma. »Novosti«, nov list, ki je začel izhajati v Petrogradu, opisujejo grozote ruske lakote drugače, kakor so jih opisovali doslej. List trdi, da skušajo gladojoči vzbuditi sočutje s tem, da kažejo, kako se vedo žrtvovati za druge. Tako se dogaja, da starci odklanjajo hrano v prid mlajšim, zlasti deci in si sami kopljejo grob, češ, »enkrat bomo morali umreti.« Osemletna deklica prosi mater, da naj jo ubije in z njenim mesom nahrani mlajšo dečo. — Oče je ubil otroka in prinesel njegovo meso ostalim, češ, da je dobil goveje meso. Nato so

je šel na podstrešje in se obesil. — Ponekod so gladujoči odločnejši in stavijo sovjetskim zaupnikom in uradnikom ultimati: ali nam dobavite hrano, ali pa požremo vse člane sovjeta in vse sovjetske uradnike. Sploh pa imajo kanibali prednost pri aprovizaciji; celo sovjetski uradniki imajo ršpekt pred njimi. Iz lahko umljivih razlogov . . .

— **Vlom v trgovino.** V času od 15. maja do 26. junija so dosedaj neznan tatovi vdrl v trgovino Franca Urha na Ptujski gori, ki je v konkurzu in stanuje sedaj v Ormožu ter odnesel različnega blaga v vrednosti 47.378 K. — Storišci so preluknjali 40 cm debeli zid ter skozi odprtino zlezli v trgovino. Tatvino je opazil sedanji kupec Simon Bračič, ki je prišel dne 26. junija, da pregleda inventar.

— **Iz statistike mariborskega ljudskega in meščanskega šolstva.** V ravnokar zaključenem šolskem letu je bilo v Mariboru 110 ljudskošolskih in meščanskošolskih razredov z uštetimi razredi otroških vrtcev in pomožnih šol. Samih ljudskošolskih razredov je bilo 61, od teh 47 slovenskih ter 14 nemških (predzadnje leto je bilo nasprotno od 60 razredov le 40 slovenskih ter 20 nemških). Učencev na vseh teh šolah je bilo okrog 3700, od teh 900 nemške narodnosti. Zanimivo pa je, da je bilo skoro ravno toliko deklic kakor dečkov. Učnih moči na ljudskih in meščanskih šolah je bilo 111.

— **Za naše bolnice.** Trudu posl. dr. Kukovca in demokratskega kluba se je posrečilo doseči, da je fin. minister pristal, da se kredit za bolnice v Sloveniji v dvanajstih letih za julij zviša za pol milijona dinarjev. Razne postavke za bolnice se dvignejo za 330.000 din. V pokritje starih dolgov je dovolil za enkrat 2 milijona dinarjev. Minister za narodno zdravje je nakazal zdravstvenemu odseku v Ljubljani 250.000 din. Vprašanje, ali se prepusti viški boln. dohodkov bolnicam samim, še ni rešeno in demokratski poslanci energično nadaljujejo akcijo, da se reši tudi to pozitivno.

— **Nečloveško početje s pijancem.** Dne 25. junija popoldan se je vračal viničarski sin Rudolf Lah iz Kozjaka, okraj Maribor, ki se je v vinotoču grofa Palete v Zgornji s. Kungoti pošteno napil, domov. Med potjo je kričal v svoji pijanosti: »Aufbick! Na te bojne klice pa so prihiti trije fantje in sicer posestniški sin Rupert Žižek iz Gradiške in delavca Maks Pungert ter Anton Lah, oba iz Kozjaka. Vsi trije so pograbili že na tleh ležečega pijanca ter ga začeli vlačiti po travniku semtertje. Potočili so na to žrtev po zelo strmem, z drevesi obraščenim hribu navzdol tako, da se pripisati le srečnemu slučaju, da se fant ni ubil ali vsaj telesno poškodoval. Ko se je na ravnini ustavil, so ga slekli suroveži do golega ter polivali z vodo. Obleko pa so razmetali po drevju, nakar so ga pustili ležati na travniku nagega. Prebudivši se krog 24. ure ponoči, pa ni mogel najti svoje obleke. Bil je primoran iti četrť ure daleč nag domov. Radi tega nečloveš-

O telesni vzgoji.

Spisal Albert Ž.

„Mens sana in corpore sano“ (zdrav duh v zdravem telesu), tako so rekli stari Rimljani. Če pogledamo v grško zgodovino, vidimo, da so nekdanji Grki polagali največjo važnost na vzgojo svojega telesa. Oni so svoje otroke že od sedmega leta vadili in urili v telesnih vajah, ki so imele dober vpliv ne samo na njihovo telo, temveč tudi na njihov razum. Smoter grške telovadbe je bil ta, da so si ohranili svoje telo na zunaj lepo, estetično, na znotraj pa zdravo in odporno. Če pogledamo še nazaj, v prazgodovinsko dobo in dobro opazujemo tedanje človeško življenje, moramo potrditi, da je narava od njega zahtevala, da se je človek vadil v telesnih vajah, ki pa so bile, kakor se samo ob sebi razume, popolnoma enostavne in preproste. Torej je borba za življenjski obstanek zahtevala telesno vzgojo.

Poglejmo v našo „moderno“ dobo, kako je s telesno vzgojo! Resnici na ljubo moramo pritrđiti, da smo, kultivirani narodi, glede telesne vzgoje daleč za stariimi Grki. Vse premalo važnosti polagamo potrebni telesni vzgoji. Vsi

kega početja se bodo vsi trije suroveži zagovarjali pred sodiščem.

— **Lenina že zapušča spomin.** Reuterjev urad poroča iz Revala: Nove vesti, ki so došle iz Moskve, potrjujejo, da se je Leninovo stanje v zadnjem času zelo poslabšalo. Bolnik govori s težavo in ga tudi že zapušča spomin. tako da niti ne spozna več ljudi, ki ga obdajajo. Dva odlična nemška zdravnika sta z letalnim strojem odpotovala v Moskvo.

— **Vinotoči ali gostilne pod vejo.** V največjem času dovoljuje oblast zopet v večjem številu takomenovane prehodne gostilne-vinotoče, gostilne pod vejo. Pride posestnik vinograda na okrajno glavarstvo, pravi, da ne more prodati vina in dovoli se mu gostilna, da iztoči svoj pridelek. Tako se množijo ti »bušenšanki« kakor gobe po dežju, nesrečno ljudstvo pa se zapeljuje po »priložnosti« in popiva in ko je »pilos«, pa se krega nad hudimi časi, nad uradniki, nad državo, se skrega med seboj, alkohol prinese krog, pretep v obitelj, nezadovoljnost raste in dobiva vedno nove hrane. Tam pa bije »Sveta vojska« svoj obupen in brezuspešen boj in meče »bob ob steno« in te stene ji nastavlja državna oblast, ko dovoljuje nove gostilne, vinotoče — pasti zdravega treznega življenja, mesto da bi gostilne, kjer so očitno nepotrebne, zapirala. Da, da, besede mičejo, a zgledi vlečejo. In na šolska vodstva pošiljajo ista okrajna glavarstva dolgovazne navodilne pozive za nabiranje mladih »junakov«. Le idite jih iskat, tam po gostilnah, po »bušenšanki« jih najdete od nedeljah zvečer poleg svojih starišev z nabuljenimi očmi in zagorelimi lici. In v šoli se bo otrok dal vpisati med »mlade junake«. Ne silite šol, vzgajati hinarce in zahrbtniče. Lepo vas prosimo, ne smešimo se z mladimi junaki, ko pa imate v vsakem kotu gostilno, skušnjava, ki jih sproti požira. Evo vam nekaj v podkrepitev teh besed. Bilo je v Mariboru na nekem srednješolskem zavodu. Zabljudjal (da ne rečem zaprisegel) je g. profesor »mlade junake«. Eno roko je držal dijak (ali jih je več držalo) k zaobljubi, z drugo je kazal zadaj v isto zadevo figo. Vidci, součenci, ko so to videli in povedali, pa so doma govorili o brezpomembnosti nabiranja mladih junakov. So imeli prav? Na delo proti potapljanju Slovenije v alkohol, a v drugo smer. In še nekaj: mislite, da ima kmet z vinotočem dobiček? Kaj še! Sam pravi, da ne. Če proda po zmerni ceni vino skupno, je za njega mnogo boljše. In proda ga lahko, ako ga ima v poštenem stanju. Slednjič se je dogodil pedavno slučaj, da so bili starši v vinotoču, doma pa je hiša zgorela itd.

— **Aretacija.** Kakor že poročano, so dne 22. junija v gostilni Franca Pristernika v Spodnjih Hočah rekruti, ki so se vračali od vojaškega nabora domov, tako razsajali, da je bil gostilničar primoran razgrajati s pomočjo delavca Alojza Klinca iz Rogoze, spraviti iz gostilne na prosto, pri čemur je eden od nasilnežev s kuhinjskim no-

mislimo, da je telovadba postranska stvar in samo za kratek čas. Toda zelo se motimo. Kaj nam pomaga, če je naš duh sicer dobro »razvit«, če je pa naše telo zanemarjeno, mehkužno, lahko bi rekli gnilo. Vsak izmed nas želi sicer, da je zdrav, čvrst, toda kaj nam pomaga, če se ne zanimamo za to, kar prija našemu nežnemu telesu. In to, za kar se prav malo zanimamo, so ravno telesne vaje, ki nam naredo naše telo prikladno, da v mnogih slučajih klubujemo marsikaterim neprilikam, ki bi lahko škodile telesnemu organizmu. Ni mi treba dokazovati, da nam telovadba, če jo gojimo smotreno in zavedno, ojačuje naše mišice, povišuje telesno moč ter pospešuje prebavo, delovanje srca, dihal in krvnega obtoka. S telesnimi vajami si pridobimo gibčnost in vztrajnost.

Telovadba nas pa ne samo v telesnem oziru krepi, ampak nas tudi v нравnem oziru vzgojuje. Ustvari nam srčnost, odločnost, pogum ter nam da čut do estetike. V svetovni vojni smo imeli priliko opazovati, da je telovadec veliko bolj pogumen in vztrajen kakor netelovadec.

Zelo priporočljivo je, da v poletnem času telovadimo na prostem, v zeleni naravi, kjer se naša pljuča navžijejo sve-

žem oba težko telesno poškodoval. Zandarmerija v St. Petru pri Mariboru je izsledila kot storišca 21letnega posestniškega sina Franca Germane iz Zgornjega Dupleka ter ga dne 26. junija aretirala in oddala v zapore okrožnega sodišča. Germane, ki svoje dejanje prizna, se izgovarja s pijanostjo.

— **Proces proti komunistom.** pred mariborsko okrajno sodnijo je pokazal žalostno dejstvo, da je eno izmed najhujših gnezd protidržavnega rovarstva. — Splošna stavbena družba v Mariboru ki je od vseh vetrov izven države najela množice nemškega uradništva in uslužbenstva, vkljub temu, da so solastniki družbe tudi Jadranska banka in g. Drag. Hribar.

— **Požar.** Dne 16. junija okrog 10 ure popoldan, je pri posestniku Pavlu Ogrincu v Laporju, okraj Slovenska Bistrica, v gospodarskem poslopju izbruhnil na dosedaj neznan način požar ter jo s hišo vred, ki je bila z gospodarskim poslopjem pod eno streho, popolnoma upepelil. Pogorelo je vse razun par volov, enega pluga in voza, kar se je še posrečilo rešiti. Škoda znaša okoli 100.000 K, ki pa je deloma z zavarovalnino krita.

— **Vlom.** V noči na 18. junija so dosedaj neznan vlomilec pri posestniku Francu Kosiju v Vučji vasi, okraj Ljutomer, vdrl skozi okno v žitno shrambo, odprl od znotraj vrata in odnesel 200 kg ajde, 80 kg pšenice, 40 kg rži, sodček z 52 litri vina ter 4 vreče v skupni vrednosti 5340 K. Hišne preiskave, ki jih je orožništvo pri nekaterih te tatvine sumljivih osebah izvršilo, so ostale brezuspešne.

— **Aretacija.** Zandarmerija v Št. Piju v Slov. goricah, je dne 30. junija aretirala 22 letno delavko Marijo Pivec iz Staregore ter jo oddala v zapore okrožnega sodišča. Pivec je sumljiva hudodelstva detomora.

— **Ugodna prilika.** V lepem kraju pri farni cerkvi je na prodaj hiša z 2 orali njive in gospodarskim poslopjem ter lepi sadni vrt. Ceno in pogoje pove Josip Gorišek, občinski tajnik na Tišini pri Murski Soboti.

Prekmurske novice.

— **Tišina.** Dne 27. in 28. junija je pobiral tukajšnji občinski sluga „mali rih-tar“ novice za dimnikarja, pri kateri priliki je po naročilu gerenta agitiral, da se naj vsak gospodar oglasi na dne 29. junija pri gerentu, da se vpiše v „Kmetško zvezo“ ter da bo z isto volil. Res se je na Petrovo oglasilo večje število mož pri gerentu Serdt-u, pa ne vemo, ako so se res dali vpisati v „Kmečko zvezo“. Ni nam tudi znano, če je gerent Serdt imel isti dan tajnika za zapisnikarja, da bi bila parada bolj „nobli“, ali jih je sam vpisoval. Mi zahtevamo od okr. glavarstva v Murski Soboti, da to stvar preišče; ako gerent ali tajnik ne pripoznata člena 8, zakona o srezki samoupravi „Službenih novin“ št. 92 z dne 28. aprila 1922, naj o tem gerenta

žega zraka. Zato so letna telovadišča velike važnosti in te bi naj imelo vsako telovadno društvo ter je tu tudi dovolj prostora za praktične vaje, kakor za tekanje in skakanje.

Za spretnega lovca je jako dobro, da obvlada prosti skok, ker na planinah nima prilike, da bi hodil po ravni tlakovani ulici ali celo do pisanih perzijskih preprogah. Lovec mora zdaj tu preskočiti vodni jarek, zdaj zopet kak gorski prepad in radi tega mu prav nič ne škoduje, da obvlada pri skoku svoje telo. Tudi hribolazcu mora biti znan način skoka in pa plezanja.

Jako koristno za naše telo je posebno plavanje, pri katerem pridejo vse mišice v poštev ter je obenem tudi velike praktične vrednosti. Plavanje mora biti več ribič, mornar, vobče vsak človek, posebno pa oni, ki žive blizu velikih voda, kjer se vrše navadno pogostne poplave. Da si utrdimo mišice na rokah, je potrebno, da gojimo tudi veslanje.

Iz tega torej vidimo, da so telesne vaje za nas jako potrebne. Raje, kakor da posedamo v večernih urah v gostilnah in kavarnah, kjer nas zastrepnja sovražnik alkohol, darujmo teh par uric vzgoji svojega telesa. Videli bomo, da nismo

podučili in mu za ta čin da zasluženo plačilo.

— **Vesela vest iz Prekmurja.** Iz Dolnje Lendave nam poročajo o zanimivi prireditvi tamošnje šolske deca povodom kraljeve poroke. Učenci in učence osnovne in meščanske šole so vpri-zorili pod vodstvom delavne učiteljice gđc. Ivanke Runovčeve in agilnega učitelja g. Klanjščeka Spitzerjevo mladinsko igro »Pogumni Tonček«. Vprijazitev se je vršila v hotelu »Krona«. Med učenci, ki so nastopili na odru, jih je bilo 13 madžarske in 7 slovenske narodnosti. Nad vse razveseljiv je pojav, da so se otroci madžarskih staršev naučili že toliko slovenskega jezika, da so lahko igrali slovensko igro in peli slovenske pesmi. Glavno vlogo v »Pogumnem Tončku« je igral Madžar Stern, učence III. razreda meščanske šole. Berača, precej težko vlogo, je spretno odigral Madžar Bühler. Mater je igrala Šalova, hčerka davčnega upravitelja. Obisk je bil zelo poveljen; prvokrat so prišli na slovensko prireditvev madžarski meščani. Prav posebno so jim ugajale slovenske pesmi. — Tako šola in kulturno delo orjeta nacionalno ledino v našem Prekmurju. — Le vztrajno naprej!

— **Tatvina.** Pri posestniku Ištvanu Bohar v Lucovi, okraj Murska Sobota, se je splazil dne 17. junija med 9. in 10. uro predpoldan, ko so bili vsi domači odsotni, dosedaj neznan tat skozi okno v stanovanje ter pobral različno obleko, perilo in par ženskih čevljev v skupni vrednosti 12.080 K.

— **Pucinci.** Za nedeljo 2. t. m. je sklical klerikalni poslanec Pušenjak pri nas shod. Prišlo nas je okrog 1000, in že med govorom Pušenjakovim smo mu z medkljici pokazali, da ne maramo klerikalne politike. Po njegovem govoru pa se je oglasil Stefan Kūhar z Markišavec, ki je odklonil Pušenjakova izvajanja ter klerikalno politiko. Izjavl je, da stoji Prekmurje v naprednem taboru. Na njegov poziv smo na to vsi odšli in je Pušenjak ostal sam. Mi hočemo, da vse napredne stranke nastopijo skupno proti klerikalizmu.

— **V Dekležovju** se je vršil v nedeljo 2. t. m. brez vsakega zanimanja ljudstva shod soc. demokratov ob udeležbi 20—25 ljudi.

Ptujske novice.

— **Sokol v Ptujju** je imel svojo javno telovadbo v nedeljo dne 25. junija t. l. v Ptujju na dvorišču tamošnje vojašnice. Nastopili so vsi oddelki »Sokola« in vojaštvo. Moška deca od 10.—14. let je nastopila pod vodstvom br. Peček-a s prostimi vajami s palicami in je vaje, dasi so bile za deco malo pretežke, dobro izvajala. Prav ljubeč je bil nastop moške dece od 6—10 let, ki si je pod vodstvom br. Pertota proste vaje s palicami spremljala s petjem narodne pesmi. Ženska deca pod vodstvom sestre Hočevar-jeve s svojimi prostimi vajami nikakor ni zaostajala za moško deco in je žela mnogo priznanja. Članice so pod vodstvom svoje načelnice

s tem prav nič izgubili, temveč da smo naredili našemu telesu veliko korist. Zato je tudi potrebno, da se naj telovadba na naših šolah veliko bolj upošteva, kakor se je to žalibog dosedaj opazilo. Mnogo še imamo takih šol, kjer je telovadni pouk neobvezen ali pa ga sploh ni, kar pa moramo zelo grajati. Potrebno je, da se telovadba smatra za ravno tako važen predmet, če še ne bolj, kakor je računstvo ali pisanje. Treba je, da se na naših šolah preuredi (reformira) telovadni pouk. Na srednjih šolah mora biti znana ne samo praksa, ampak tudi telovadna teorija, ki igra pri poučevanju telovadbe najvažnejšo vlogo. Naši telovadni učitelji, katerim mora biti znana anatomija človeškega telesa, se naj zavedajo svoje svete dolžnosti ter naj vcepijo naši nadebudni mladini ljubezen do telovadbe. Nikakor pa s tem ne mislim, da bi jih naj vzgojili le zato, da bi postali kaki slavni akrobati, kakor to delajo v cirkusih. Če bomo torej smotreno gojili telovadbo, bomo spoznali, da bomo koristili bodočemu rodu in homo tudi lahko rekli, da prebiva njihova duša in razum res v lepem, čilem in zdravem telesu.

sestre Hočevar-jeve prav lepo izvajale proste vaje s kiji, zelo dober je bil njih nastop z Murnikovimi prostimi vajami za letošnji Vsesokolski zlet v Ljubljani. Posebno dobro se je posrečilo tudi članom izvajanja Murnikovih prostih vaj pod vodstvom br. Komaca. Za njimi je prikorakalo na telovadišče vojaštvo pod vodstvom podporučnika Pavloviča, katerega strumen nastop in precizno izvajanje prostih vaj s puškami s spremljevanjem vojaškega tamburaškega zbora je občinstvo pozdravljalo z velikim navdušenjem. Pod orodno telovadbo so nastopili še enkrat člani skupno s članicami in prav dobro izvajali župne vaje. Sledile so nato skupne moške dece, zaključila pa je nad vse dobro uspela prreditev orodna telovadba članov in moške dece. Bila je zopet prilika videti, da je treba samo prave sokolske vztrajnosti in pravilno imenovanje sokolske ideje in premagati se dajo vse težkoče. Malokateremu sokolskemu društvu v Jugoslaviji je tako otežkočeno delovanje kot ravno ptujskemu »Sokolu« in malokje je tako potreben »Sokol« kot v Ptujju, kjer je še mnogo naši državi škodljivih elementov, ki so postali ravno v zadnjem času nad vse predrzni. Največ zaslug za uspešno delovanje ptujskega Sokola je priznati ptujskemu učiteljsstvu, pred vsem nad vse požrtvovalnemu br. Komacju, nadalje br. Peček-u in marljivi načelnici sestri Hočevar-jevi. Z žalostjo pa je treba konstatirati, da je bilo pri javni telovadbi videti malo domačih narodnih rodbin, ki bi bile s svojo prisotnostjo pokazale vsaj malo smisla za sokolsko delo in dale malo zadoščenja požrtvovalnim sokolskim delavcem. — Zdravo! M. E.

Iz Ptujja. Grozna toča, kakoršne v takih dimenzijah že dolgo leto ni bilo, je napravila v ptujskem političnem okraju dne 26. jun. ogromno škodo, ki se v številkih doslej še ne da točno izraziti, ki pa presega gotovo 150 milijonov kron. Prizadeti so vsi trije sodni okraji, najbolj ptujski in ormoški, manj rogaški. Vzela je smer preko Vurbeka, Ormoža čez Haloze tja do Kostivnice. Polja in vinogradi, ki so obetali izboren obrodok, so v gotovih krajih povsem opustošeni, tako, da je na stotine ljudi preko noči pahnjene v največjo bedo. Sadje in druge kulture so deloma povsem uničene, trta pa ponekod tako strta in stepena, da se bo jedva v par letih mogla opomoči. Iz ptujskega sodnega okraja so osobito udarjene občine Vurbek, Sv. Urban, Podlehnik in velik del Haloze. V ormoškem okraju so pobiti najbolj Sv. Miklavž, Ivanjkovci, Veličane, Brebrovnik in Ormož, v katerem samem se cenil škoda nad 10 milijonov kron. V rogaškem okraju je zadelo najbolj kostivniško občino. Da se ljudstvu, ki je zbegano in obupano, vsaj nekoliko opomore, bo treba izdatne državne pa tudi privatne pomožne akcije. — Na Vidov dan po slavnostni službi božji je pridrila tukajšnja mladina, od ljudskošolskih malčkov-začetnikov gor do maturantov, skupno kakih 1200 glav, veliko veselico na prostornem dvorišču velike vojašnice. Najprej so skupno zelo zbrano zapeli 4 pesmice, med temi himno »Bože pravde«. Potem pa so nastopile različne skupine v prostih telovadnih vajah, katere so jako precizno in strumno izvajali, izzivajoč burne aplavze mnogobrojnega občinstva, ki se je naslajalo ob petju mladih grl in se divilo gibčnosti mladih zdatnih udov. Posebno pozornost so vzbudili višji gimnazijci z vajami na bradlji. To je vse drugačna vzgoja, kakor je bila v polpreteklem času in obeta mnogo dobrega posameznikom, ljudstvu in državi. Vsa čast požrtvovalni neutrudljivosti našega učiteljsstva. Nastopila je tudi četa pijonarjev, ki je bila predmet splošnega občudovanja, ploskanja in življo klincev narodni vojski.

Poskus zastrupljenja. Proti večeru 24. 6. je neka 54 let stara Kr. hotela zastrupiti mehanika V. s solno kislino, toda na način, ki je imel malo izgleda na uspeh. Kr. je pred časom prodala svojo hišo V. za malo svoto s pogojem, da bo imela v hiši prosto stanovanje in hrano. Ali Kr. se je začela kmalu kesati, da je sklenila tako kupčijo, mened, da bi bila lahko dobila za hišo veliko več. V. je pustil pred kratkim delavnico v hiši renovirati in to je prejšnjo gospodinjstvo še bolj razburilo. Ko

je bilo delo v delavnici v soboto dovršeno, je stopila Kr. na videz dobro razpoložena pred tam se nahajajočega V. ter mu ponudila kozarec vina podobne tekočine z besedami: No, g. V., sedaj pijva pa še midva kozarec vina eks za likof. V. se je spočetka branil, a je vzel končno vendar kozarec v roke, da poskusi. Opazil pa je takoj, da mora biti v kozarecu nekaj nenavadnega. Poklical je na to zdravnika, da je konstatiral kakovost vsebine, ki je bila kakor rečeno solna kislina. Policija, o zadevi obveščena, je nespametno žensko aretirala. Pri zaslišanju je priznala namen poskušene umora z zastrupitvijo, trdeč, da je hotela kislino sama izpiti in da ji je V. kozarec s silo iz rok vzel. Oddana je bila sodišču.

Gospodarstvo.

Kako pripravim seme za setev?

(Piše Vičanski Škerlec pri Vel. Nedelji)
Slabo seme škoduje celumu gospodarstvu.

Ako opazujemo živali, naj si bodo iz enega gnezda, ali ako jih združimo od več strani skupaj, vidimo, da niso vse te stvari za plod ali plemenje. Gotovo bomo izbrali za plemo močnejše in tiste, ki so normalno lepo razvite. Naš um nam tako veleva, da boljše robo porabimo za pomnoževanje, slabejšo pa prodamo bodisi sloko, ali pa podkrmimo za klanje. Kako bi bil zasmešan živinorejec, kateri bi pohabljen in slabo razvite živali plemenil, lepše, večje in krepko postavljene bi pa redil in jih prodal mesarju. V tem oziru so naši kmetovalci dobro podkovani, ker že od nekdaj pripoznajo, da jim boljše nese, ako izberejo za plemo močnejše in lepše živali. Tako izbira tudi sadje-rejec sadna drevesa, ko napravi sadovnjake, ker zna vnaprej, da iz slabega in malovrednega pohabljenca ne more kaj prida zrasti. Na enak način zbiramo tudi lepše vrste pri koruzi za seme in še na teh odlušimo drobna zrnca, katere porabimo za moko, ali pa jih pokladamo živini. Kaj ne, že iz naravnega zakona je vse to odbiranje koristno.

Dragi stanovski tovariš kmetovalec! Gotovo ti je naš stari slovenski pregovor znan, ki pravi: kakšno seme boš sejal, takšno boš imel žetev. K temu bi pristavil: velikokrat pa še slabšo, ker znam, da imaš enako prepričanje. Tudi to mi bodeš pripoznal, da iz slabega in mrhavega zrna ne more zrasti močna bilka, še manj pa prinesiti obiliga in lepega zrna. To velja pri vseh zrnstih rastlinah, torej tudi pri rži, pšenici, ječmenu itd. Pred 30 leti sem se postavil na lastne noge kot samostojni posestnik in sem takoj vse preštudiral, kakšno seme na si za setev pripravim. Tistokrat ni bilo pri nas strojev za odbiranje semen pri rži, ječmenu in pšenici. Nisem si mogel drugače pomagati, da sem prebral na mizi nekoliko pšenice in rži za seme tako, da sem izbral samo debelo zrnje, katero sem posebej na njivi posejal. Od tega semena sem imel ob času žetve in mlačve tako povoljne uspehe, katerih ne bom nikoli pozabil. S tem se mi je vkoreninila ljubezen do kmetijskega napredka.

Pozneje sem pa pripravil in še pripravljam seme za setev tako-le: Imam takozvani klasifikacijski stroj, s katerim se zrnje ne samo plevla očisti, ampak se tudi ob enem razreduje ali klasificira tako, da dobim iz stroja novo zrnje, srednje in debelo vsako posebej. Vse te tri vrste zrnja so, kakor sem omenil, nesnaga ali plevla proste, ko pridejo iz stroja.

Drobno in srednje zrnje porabimo za moko, ker sem na podlagi lastnih izkušenj docela prepričan, da bi storil velik gospodarski greh, ako bi je posejal, pri čemer bi ne mogel pričakovati dovolj uspehov. Močna zrna, to je I. razred, lepo debelo seme pa sejem s strojem bolj na redko, pri čemur vsako zрно kali, se obraste, močno poganja in mi prinese lepo blagoslovljeno žetev. Z imenovanim strojem očistim in odberem zrnje: oves, ječmen, rž in pšenico. Samoumevno je, da tudi drugim posestnikom daleč naokrog s tem strojem očistim in odberem zrnje za seme tako,

da je stroj od mlačve do jesenske setve vsak dan zaposlen. Omenim še: zadnja leta se je posrečilo raznim špekulantom, da so prodajali in pošiljali kmetom pod različnimi semeni semenski oves in sicer: Riesenhafer, Willkom-oves, Wunderhafer in več takih neumnosti za tako visoko judovsko ceno, ki presega vse kmetске meje. In kaj je bila vsa ta roba drugo, kakor navadni oves, katerega so s takimi stroji odbrali. Tako se zaletavajo tudi k nam nekteri sleparji z različnimi sortami rži in pšenice, ki drugo niso, kakor I. razred klasificiranega zrnja. Seveda ima naš kmet s takimi rastlinami veliko veselja, posebno prvo leto, ker lepo močno rastejo in obilo obrode. Poznejša leta pa, ko je že vzmes veliko slabih zrn, je kmet nevoljen in krivi neuspeha njivo, neugodno vreme, neprikladen čas setve in še marsikaj.

Kmet, odpri svoje oči in ne kupuj, kar si lahko doma pridelal!

Morda me vpraša še kdo, ali kaže imeti zmiraj leto za letom eno in isto plemo ali sorto semena,

Po mojem tridesetletnem prepričanju je prav dobro, ako se seme premenja iz oddaljenih krajev na kakih 6—7 let.

V dolžnost si štejem, da predno sejem, naredim poskus semenskega kaljenja. To pa raditega, da znam, kako gosto imam sejati. Ta poskus naredim na zelo priprosti način: vzamem kos pivnika, ga namočim in položim na krožnik. Na ta namočen pivni papir položim 100 zrno semena, katera pokrijem z drugim mokrim pivnim papirjem in položim krožnik na okno v senčno stran. V dveh dneh mi ta zrna pokažejo, koliko jih koli. Ako mi klije vseh 100 zrn, sejem bolj redko, ako pa sklije vsled kakega vzroka (neugodne dozoritve ali pokvarjenosti) kakih 70 zrn, sejem gosteje.

Tako delam jaz, ti pa, dragi tovariš pomni, da za setev najboljšo zrno ni predobro.

V Vičancih, na praznik Sv. Rešnjega Telesa 1922.

g Ravnanje z vinogradi po toči. Razločujemo tri štadije škode po toči. 1. Listje je preluknjano in nekatere jagode in mladike so potolčene. Najmilejši štadij, v katerem je treba paziti le nato, da se prepreči nastop peronosporje in oidija, ki sta po toči poškodovanim trtam posebno nevarna. Takoj po toči škropiti in žvepljati. 2. Listje je vse razčesano in razcefrano in visi deloma navzdol; mladje in grozdje je močnejše pobito; vrhovi mladik so natrti in polomljeni in vise navzdol. V tem štadiju je natrto in polomljeno mladje in grozdje ter razcefrano listje najpoprej odstraniti ter se le potem vinograd poškopiti in požveplati. Tukaj se gre za vzgojo novega zdravega perja in novih vrhov iz zalistkov. 3. Listje, grozdje in vrhovi so po večini odbiti in le po največ golo mladje štrli, močno pobito in ranjeno kvišku. V tem štadiju se mora odrezati vso mladje nazaj na krajše in daljše reznike (odstraniti je vse močnejše natolčene in ranjene dele mladik) na dva do štiri očesi, pri čemur se eventuelno tu pa tam na posameznih mladikah nahajajoči grozdi seveda tudi puste. Ob enem je tudi tu pa tam se mogoče še nahajajoči razcefrani in razdrapani list odstraniti in šele potem škropiti in žvepljati. Tukaj se gre v glavnem za vzgojo novih, zdravih mladik, ki nam zagotovo saj delno trgatav v prihodnjem letu, ki bi drugače, če pustimo pogmati iz neprikrajšanih mladik kar na stotine poganjkov, od katerih nobeden dozoreti ne more, sigurno izostala. Čimbolj rano v razvoju zadene toča vinograd, tem boljši bo uspeh takega ravnanja v obče. Če se pojavi pa toča tako močno šele proti jeseni, ko so že mladike deloma olesenele, se pri rezi odstranijo le zeleni, nezleseni deli mladike. Kar se tiče škropljenja po toči poškodovanih trt, se morajo iste, če so jih hoče obvarovati katastrofalnega napada po peronospori in oidiju, škropiti in žvepljati takoj po toči in se mora to delo izvršiti najkasneje v par dneh. Škropiti se mora z najmanjše dveodstotno galičeno-apneno zmesjo, ozir. bosnapasto ter nekoliko močnejše, kakor zdrave vinograde. Največjo pozornost pri ravnanju z po toči poškodovani vinogradi je posvetiti potem pletju, to je izbiranju pogmatanih mladik. Le neobhodno potrebne, najmoč-

nejše poganjke je pustiti in naprej gojiti. Vse drugo je odstraniti. Tudi je zalistke pridno obirati, oz. — če se gre le za vzgojo novega listja, jih je nad prvim normalno razvitim peresom odščipniti. V ostalem je zelo važno, da se po toči poškodovani vinogradi drže plevla prosto in da se pridno rahlje zemlja, kar zelo pospešuje zacelitev ran in ojačenje oslabilih trt. Vinarški ravnatelj Puklavec.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 23. 6. 1922 se je priglasilo 168 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prešči 5 do 6 tednov po 350 do 560 K, 7 do 9 tednov po 700 do 900 K, 3 do 4 mesece po 1400 do 1600 K, 4 do 6 mesecev 1700 do 1800 K 8 do 10 mesecev 2000 do 3500 K, 1 leto 4000 do 4500 K, pol pitane 1 kg mrtve teže 80 K, koze pomad 700 do 800 K.

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo od 27. junija: Priglasilo se je: 3 bike, 3 konje, 102 vola, 260 krav, 10 telet in 1 kozo. Skupaj 378 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 33 do 35 K, poldebili voli 27 do 32 K, plemenski voli 25—32 K, biki za klanje 20 do 28 K, glavne krave debele 27 do 36 K, plemenske krave 21 do 24 K, krave za klobasarje 15 do 17 K, molzave krave 18 do 30 K, breje krave 18 do 30 K, mlada živina 22 do 31, telata — do — K. — Mesne cene: Volovsko meso I. in II. vrste 60 do 68 K; meso bikov, krav in telic 60 do 68 K; telečje meso I. vrste 60 K, II. vrste 00 K; svinjsko meso sveže 80—90 K.

Politični pregled.

Na naši meji proti Bolgarski še vedno ni miru. Bolgarski četaši še vedno vpadajo v naše ozemlje, ropajo, plenijo in morijo. Vse to se vrši pod zaščito bolgarske vlade. Enako vpadajo bolgarski hajduki tudi na ozemlje Grške in Rumunije. Zato so vlade vseh teh treh držav sklenile, da bodo z najostrejšimi sredstvi zatrle te hajduške zločine in so poslale bolgarski vladi še zadnji odločen opomin. Zadevo so predložile tudi Zvezi narodov.

Pogodba med Jugoslavijo in Češko-slovaško, ki v nekaj mesecih poteče, se bo zopet podaljšala in se že vršijo v tej zadevi posvetovanja med našimi in češkimi državniki.

V Nemčiji se je pričel oster boj proti pristašem bivšega cesarja Viljema, ki so izvršili dozdej že več umorov odličnih oseb. Izdan je zakon za zaščito države. Več oseb, ki so bile v zvezi z umorom ministra Rathenaua, so že aretirali in bodo ostro sojene.

Naš kralj in kraljica sta še vedno na Bledu, kamor sta šla takoj po poroki. Pridno delata izlete po celi Sloveniji in prideta te dni tudi k nam na bivše Štajersko, v Rogaško Slatino, Maribor in Ptuj. Kamorkoli prideta, ju ljudstvo navdušeno sprejema. Kralj in kraljica sta zelo ljudomila in se povsod rada zlasti razgovarjata s priprostim narodom.

Dopisi.

Sv. Marjeta na Dr. p. Dne 1. julija 1922 je bil pogreb, kot se je že poročalo, umrlega prvega predsednika tuk. sokolskega odseka Alojzija Babiča. Tukajšnji Sokoli so se korporativno udeležili, ter so zanesli blagopokojnega milega brata k zadnjemu počitku. Ob odprtem grobu so mu zapeli »Blagor mu«. Nato se je poslovil od njega br. g. Franc Jarc, ob kojega v sree segajočih besedah je zalesketalo slednje oko. Brate, temelj, ki si ga postavil, zagotovo, ki si jo kot kolar zabil, po tvojem izreku, ne bo spustila! Počivaj v miru!

Rače. V nedeljo dne 9. julija 1922 priredi prostov. gasilno društvo v Račah veliko vrtno veselico im Požegar's Gasthause in istotam, v istem času je Sommerfest der freiwill. Feuerwehr in Rače. Ali vabite Slovence ali Nemce oz. nemškutarije? V tem slučaju, ko pošiljate nemška vabila, nas ne bo. Vi g. načelnik, zapomnite si samo to, da smo v Jugoslaviji in ni več leto 1914.

Sv. Janž na Dr. p. V predzadnjem »Gospodarju« smo našli prav šaljiv plagijat po »Nar. listu«. Če bi ne bil prepis, bi ne bil šaljiv. Imamo natančne podatke o delovanju učiteljsva pri

Šv. Janžu na Dr. p., kakor tudi učiteljstva pri Sv. Marjeti. Pooblaščamo »Gospodarja« ali »Stražo«, naj začne takoj priobčevati životopise oz. življenjepise šentjanškega oz. šmarješkega učiteljstva, da izve svet, kaj so »slabega« učinili v svojem delovanju. Da ne bodo vedeli ničesar povedati drugega, ko o Ahitschu, že vnaprej vemo. Edino kost glodajo, ki jo imajo, toda na starih ogledanih kosteh si bodo polomili svoje še tako ostre in nabrušene zobe. Pozivamo pa šentjanški farovž, da si pri skrbi v najkrajšem času dovoljenja vseh svojih prednikov vsaj za 20 let nazaj ter nam potom svojega »sv. pisma« (Gospodarja) sporoči, da smemo začeti objavljati življenje svetnikov, ki so »delovali« v tamošnji fari; sicer začno izhajati — brez dovoljenja pri prvem napadu na tamošnje učiteljstvo ali druge kulturne naprave. Začeli bomo pri A. in končali zaenkrat pri A.

Iz Dravske doline. Pod Velko (postaja Brezno-Ribnica) se je 2. t. m. vršila krasno uspela veselica pevskega društva »Velka«. — Predsednik osnovnega odbora je rekel, da ima »Velka« namen pospeševati, dvigniti petje in širiti med člani izobrazbo. Povabil je navzoče, da vstanejo in zakličajo N. V. kralju Aleksandru trikratni »Slava«. Občinstvo se je temu navdušeno odzvalo. Pozdravil je navzočega okr. glavarja slovenjgraškega, g. dr. Ipavca, in pozdravil vse navzoče. — Predlagal je, da se izvoli v zvklikom predsednikom najdelavnejši član g. Zapečnik, postajni načelnik, a da ostane dosedanji odbor. Sprejeto soglasno. Zvršivši predsednik svojo nalogo, povabil je izvoljenega predsednika, da nastopi svoje mesto. G. Zapečnik se zahvali z izvolitev, smatra pa svoje dostojanstvo ne kot čustvo, marveč kot delavno zadevo in poziva odbor, da bodi ne častni, marveč delavni odbor. Želi navzočim dobro zabavo. Pesmi so bile pravi biseri. Petje je bilo — razven malenkostnega incidenta — precizno. Občinstvo je često zahtevalo ponovitev in so peveci nekaterikrat ugodili. Lep je bil »nameček« »Na Gorenjskem«. V igri so igralci dobro pogodili svoje naloge. Igra je vzbujala dokaj smeha. Igra »Šolski nadzornik« je sicer nesmiselna burka, ki brez potrebe smeši naše učiteljstvo in bi naj zginita z naših odrov! Po zvršenem programu se je vršila na prostem prosta zabava. Med drugim je bil seveda tudi neizogibni ples na prostem na nalašč pripravljenem podu. Veselica je bila lepa. Zborovanje, petje, igra se je vršila v lepo okrašeni šolski sobi, dobro napolnjeni. Rasti, cveti, vžigaj sreča, mlada Velka!

Sv. Trojica v Slov. gôr. Prav posebnobrihtne glavce je naš občinski tajnik Čanž; pogledajmo si samo sledeči slučaj. Pred kratkim smo dobili sezname davkoplačevalcev ozir. onih, ki plačajo osebno dohodnino na občino, da se lahko vsak zase v občinski pisarni prepriča radi odmere osebne dohodnine. Kakor nalašč pa je hotel naš tajnik to pot k občinskemu predstojniku našim prizadetim občanom prihraniti in je nabil ta seznam kar javno na občinsko desko v sredi trga, čeravno je moral znati, da je ta seznam na vpogled samo v občinski pisarni in vsakega prizadetemu le za njegovo lastno osebo. Radovedni smo, kaj poreče k temu pristojna davčna oblast; gotovo bo zato pohvaljen.

Spodnja Polskava. Poroka našega kralja se je pri nas proslavila zelo slovesno in pristrčno. Po sv. maši s »Te Deum«, kateri je prisostvovala šolska mladina z učiteljstvom, vse uradništvo iz Pragerskega ter orožništvo, župan in lepo število občinstva, je imel šol. vodja v divno okrašenem 4. razredu vznešen govor, v katerem je posebno naglašal velevažen pomen tega prazničnega dne in proslavljal visoka poročenca. V govoru so otroci navdušeno deklamirali domoljubne pesmi. Slavnost so završile vse tri narodne himne in končno iskren klic, da naj Bog živi na mnoga leta našega narodnega kralja Aleksandra in našo prvo kraljico Marijo. Po tej svečanosti je priredilo učiteljstvo z učenci izlet na Gramberski grad. Vsa narava je bila, kot bi se tudi ona veselila tega velikega dne in ga proslavljala s svojim bogatim krašom. Trate so dehtele, polja zorela, gozdovi peli in v tem svečanem

templju narave so orile iz mladih grl krepko narodne pesmi in himne. Svobodno pod svobodnim solncem v prosti naravi so obhajali radostnih prepevačih src naši otroci ta slovesni dan. Sleherni hiša, vsaka kočica, mimo katere so stopali ti »mladi junaki«, je začutila prazničnost dne. In iz Gromberga, kjer so nekoč donele tuje pesmi naših zatiralcev, je sedaj prvič zavrela »Lepa naša domovina«. Tako lepo je obhajala naša mladina poroko svojega kralja in kraljice in bo ostal ta dan vsem v najlepšem neizbrisnem spominu. Ob tej priliki kraljeve poroke se je nabralo v šolskem okolišju Sp. Polskava-Pragersko-Pokoše za »Otroško bolnico v Mariboru« oz. za zaščito dece in mladine znesek 540 D. 50 p.

Ptujska gora. V nedeljo 25. junija je priredilo naše izobraževalno društvo veselico v proslavo Vidov-dana. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana, čeravno si je župnik Zagorščak dovolil svoje ovčice iz prižnice opozoriti, naj veselice ne posetijo. Gospod župnik menda ne ve, da je dandanes tako nesramno hujskanje po zakonu kaznivo! — Še nekaj: Na Vidov dan smo bili pri maši. Naša fara ima organista, ki orglja in poje dnevno pri vsaki maši; le na Vidov dan ni smel orgljati niti peti! Tako smo obhajali naš veliki državni praznik. Človeka boli, če pomisli na pretikle čase naše sramote, na vse slovesne »Te deume«, ki jih je naša duhovščina pela Francu in Karlu; med njimi je bil tudi naš sedanji župnik. Kam smo prišli!

Ivanjkovci. Toča in nevihta dne 26. junija je prizadela hudo dele občin Ivanjkovci, Veličane, Brebrovnik in Sv. Miklavž. Zadelo je okoli 200 oralov vinogradov ter vmes leželih drugih kultur. Ti vinogradi so poškodovani 50 do 100 %, tako da velik del teh tudi drugo leto ne boje nič rodil. In če se to vse upošteva, znaša škoda na vsem 8 do 10 milijonov kron. Hudo prizadeti so tudi viničarji, katerim je vzelo vse na vrtilih in njivah. Neobhodno potrebno je, da se pokrajinska uprava pobriga, da bode za te in za male posestnike uvedena kakšna pomožna akcija, ker pridejo drugače ti v hudo prehranjevalno krizo. Vsem prizadetim posestnikom priskočilo bi se pa naj na pomoč z brezplačno galico, katero sedaj takoj nujno rabijo za škropljenje.

Ivanjkovci. Dne 27. t. m. ogledal si je g. okrajni glavar Pirkmajer vse po toči poškodovane občine.

Prostovoljno gasilno društvo v Oplotnici proslavi dne 30. julija svojo 10letnico združeno z vrtno veselico na vrtu g. Kunejevce. Na veselitem prostoru se bode nudila gostom različna zabava, sviralna bode godba Grabelec iz Slov. Bistrice. Za jedila in pijačo nam preskrbi g. Kunejeva. V slučaju slabega vremena se vrši proslava v gostilniških prostorih g. Kunejeve. Čisti dobiček je namenjen za nabavo cevi. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Zibika. V nedeljo 25. junija smo bili tudi mi. Zibičani navzoči pri sokolski slavnosti v Šmarju. Zelo so nam ugajali Sokoli in Sokolice, posebno pa njihov nastop in vzvišena disciplina. Res velik razloček med Sokoli in Orli. Med Sokoli disciplina in red, med Orli pa politično sovraštvo in podivjanost. Resnica je, kakoršni poveljniki, taki pa podrejeni. Mladičji pristopajte k šmarske-

mu Sokolu, pri njem si boste vaše telo izurili in duh se bo izbistril. Zibičan.

Zibika. Tukaj se prodaja posestvo za posestvom našim sosedom Hrvatom in ne bo dolgo, če bo šlo to tako naprej, da bo postala naša Zibiška dolina prava hrvaška naselbina. Nekateri ljudje, ki po visokih cenah prodajajo svoja posestva, potem z izkupičkom ravnaajo nepremišljeno. In prav smešno je videti tukaj na kmetih razna kmetijska dekleta, katera se tako oblačijo v razne gornještajerske barve, da če jo od daleč zagledaš, misliš, da vidiš mavrico na nebu. Pa pomislite, da je denar okrogel in ima polzki rep. Kmalu bo srčal izpod palca. Zibičan.

Iz Mozirja. Spoštovani tržani! Karkoli je šlo za to, da svetu pokažemo svojo narodno zavest, ali da proslavimo važen narodni dan, gotovo so bili Mozirčani v prvi vrsti. To ste, dragi tržani pokazali zopet ob priliki 40-letnice Vašega Sokola in na praznik poroke Nj. V. kralja. Potrđiti ste ob obeh prilikah svojo staro narodno zavestnost, ob slednji pa še posebej svojo lojalnost. Kot županu mi je čast, se Vam, dragi soobčani, zahvaliti za Vaše

narodno praznovanje, kot starosta Sokola čutim pa dolžnost, Vam izreči hvalo, kličeč Vam iskreno: Živel! Zdravo! R. Pevec.

Ljubosumna gospodinja.

Tridestletna Eva Vajs, je gospodinja posestniku Konradu Lakežiču na Ostrem vrhu, okraj Maribor, že več let. Med njima se je razvilo ljubavno razmerje in je baje Lakežič obljubil svoji gospodinjki zakon. V zadnjem času pa se je začela gospodinjina sestrična Teresija Vajsova zanimati za Lakežiča. Ta okolnost pa je dala pogosto povod preprirom. Dne 26. aprila je Lakežič zvedel za vsebino pisma, ki ga je pisala gospodinja svoji sestrični ter ji iz jeze radi tega odpovedal službo. Nastal je zopet prepri, katerega je gospodar končal s tem, da je pobral vse ključke in si zaklenil spalnico. Gospodinja pa je to še huje razburilo. V svoji jezi je vzela sekiro, razbila ž njo duri gospodarjeve spalnice ter ga v postelji ležečega udarila dvakrat z ušesom sekire tako po glavi, da mu je razbila lubanjsko kost. Okrožno sodišče je Evo Vajs obsodilo radi hudodelstva teške telesne poškodbe in 2 mesca težke ječe.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA ZAGREB

podružnica MARIBOR, Gosposka ul. št. 24

Telefon ravnatelja 317

Telefon menjalnice 318

USTANOVljena LETA 1846

Delniška glavnica K 200.000.000.— Rezervni zaklad K 130.000.000.—

VLOGE: K 2.,500.000.000.—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n/S, Celje, Crikvenica Cakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ogulin, Osijek Gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun.

Ekspoziture: Osijek Dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnica: Zagreb, Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. Izdaja 4 1/2 % založnice, koje imajo pupilarnost, varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno.

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Americi.

Brzojavni naslov:

PRASTEDIONA

964 6-2

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju

»PETOVIA«

Izdeluje usakovratno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.